

- b/ a tárák és különgyűjtemények katalógusait;
- c/ a központi katalógusokat;
- d/ a Könyvtártudományi és Módszertani Központ /KMK/ katalógusait.

Az egyes tárák esetében részletes választ kapunk a szóban forgó kiadványok jellegére, sajátos rendszerére, az időhatárookra, a tárolási helyre, az anyag terjedelmére és a használat módjára vonatkozóan. Részletes tájékozódást nyújt a könyvek, a könyv jellegű periodikumok, a hírlapok és folyóiratok gyűjteményéről, a kéziratokról, a régi nyomtatványok táráról, a zárolt kiadványok táráról, a plakát- és kisnyomtatványokról, a színháztörténeti tárról, a térképtárról, a zeneműtárról és a mikrofilmtárról, illetve a feltárási módokról és a használatáról.

Ismertetést kapunk továbbá az OSZK nyomtatott és sokszorosított kötetkatalógusairól, amelyek valaha a nemzeti könyvtár tárainak és gyűjteményeinek anyagát feltárták. A művet mutatók és táblázatok egészítik ki s végül rövid angol, német és orosz nyelvű összefoglalókat is találhatunk a kötetben.

A címe után ítélve csak szűk érdeklődésre számot tartó, de valójában igen nagy hatósugarú munkát kívánatos lenne minden könyvtáros kezébe adni, hogy ezáltal látóköre szélesedjék, érzékelje a könyvtári munka vonalán mutatkozó sok nehézséget, a feladatok megoldhatóságát és érezze meg a munka szépségét is.

Simon Imréné

A matematikai folyóiratok ára hét évenként megduplázódik

A könyvtáraknak a folyóiratok áremelkedéséből eredő problémái közzismertek: hogyan lehet szinten tartani a beszerzést, milyen összegeket kell évente a drágulásra biztosítani, s milyen pótösszeggel kell számolni egy-egy új folyóirat megrendelése esetében? Ezek a kérdések a könyvtárost számítások elvégzésére készítik.

Indiai könyvtárosok számításai szerint a matematikai folyóiratok átlagosan évi 12%-kal drágulnak, s ilyen módon 7-8 évenként előfizetési árak megduplázódásával kell számolni. Érdekes módon a referálólapok ára sem tér el lényegesen ettől az átlagtól: a Mathematical

Reviews-nél sem lehetett 19%-nál nagyobb emelkedést kimutatni. Vannak azonban valamennyi folyóirat esetében kritikus évek, pl. 1968. év, amikor 23% volt az átlagos drágulás az előző évi 2,8%-kal szemben.

Milyen tényezők befolyásolhatják a drágulást?

- az előállítás és a szállítás költségeinek növekedése;
- haszonkulcs növekedés;
- terjedelem növekedés.

E három tényező közül a legerősebbnek az előállítási és szállítási költségek növekedésének hatása látszik. Matematikai szakfolyóiratoknál a haszonkulcs növekedéstől el lehet tekinteni, mivel a kiadók többsége nem üzleti vállalkozás, hanem tudományos testület. A műszaki, az orvosi és mezőgazdasági szaklapoknál ezt már aligha lehetne ilyen biztosan állítani.

A terjedelem növekedés két tényezőből tevődhet össze:

- a lap terjedelmének növekedése;
- a közlemények számának megsokszorozódása.

A terjedelem növekedés bár tetemes /1961 és 1971 között 123-ról 1200-ra nőtt a matematikai folyóiratok átlagos évi oldalszáma/ a közlemények száma csak évi 3,3%-kal nőtt, vagyis több lett a szerkesztőségi közlemény, a hír, beszámoló és reklám a lapokban, ami önmagában nem indokolhat ilyen mértékű drágulást.

/PATIL, M.B.: Tendances du prix des revues de mathématiques. = Bulletin de l'UNESCO à l'Intention Bibliothèques. 27.k. 3.sz. 1973. p.185-188./

Könczölné Gödény Eszter

